

مطالعه تطبیقی نقوش چادرشب قاسم آباد با نقوش آثار تمدن های مارلیک و املش

استادیار گروه هنر: جناب آقای دکتر علی محمودی عالمی

نام دانشجو: سمیه متقی niya13520@gmail.com

کارشناسی ارشد پژوهش هنر

موسسه آموزش عالی مارلیک نوشهر

بهار ۱۴۰۱

مطالعه تطبیقی نقوش چادرشب قاسم آباد با نقوش آثار تمدن های مارلیک و املش

چکیده

چادرشب بافی یکی از شاخه‌های نساجی سنتی و دستبافته‌ای اصیل و ابریشمی است. این دستبافته زیبا مجموعه‌ای از نقش مایه‌های انتزاعی، گیاهی و حیوانی را در بر می‌گیرد. بسیاری از نقشمایه‌های چادرشب‌های قاسم آباد متأثر از طبیعت بوده و بافنده بومی اعتقادات و باورهای ذهنی کسب شده از محیط پیرامون خود را بر این دستبافته‌ها نقش می‌کند. از سوی دیگر آثار کشف شده در تمدن‌های مارلیک و املش مانده انواع ظروف و تندیس‌های سفالی و فلزی اسلحه‌زیور آلات و پوشاک دارای نقوشی برگرفته از طبیعت همانند چادرشب بوده و وجود تشابه میان این نقوش بیانگر این ادعاست که نقوش، در طی قرون متمادی به زندگی و وجود خود ادامه می‌دهند.

این پژوهش با هدف بررسی ویژگی‌های بصری نقوش چادرشب قاسم آباد و مقایسه آن با نقوش آثار مکشوفه از تمدن‌های مارلیک و املش پرداخته و به این نتیجه رسیده است که مردمان بومی گیلان به جهت هماهنگی و غلبه بر طبیعت، آنچه را که در اطراف خود می‌بینند در دست ساخته‌های خود به تصویر کشیده و از این طریق نیروهای اطراف خود را تسخیر کرده و باورها و اعتقادات خود را منعکس می‌کنند. بازنمایی این نقش‌ها گاه به صورت واقع‌گرایانه و گاه به صورت انتزاعی و هندسی بوده و نمایانگر ذهن توانمند و خلاق بافنده است.

این پژوهش به روش توصیفی - تحلیلی و تطبیقی انجام شده و شیوه گردآوری اطلاعات کتابخانه‌ای همراه با مشاهدات میدانی است.

واژگان کلیدی: چادرشب، نماد، طبیعت، قاسم آباد، مارلیک، املش

مقدمه

آنچه که امروزه به عنوان صنایع دستی می‌شناسیم و برای آن جنبه‌های هنری و ارزشی فراوانی قایلیم در گذشته‌های دور فاقد چنین معیاری بوده و جزو ضروریات زندگی بشر به شمار می‌رفته و در کنار ارزشهای کاربردی دارای ارزشهای نمادین بوده و انواع نقشمایه‌ها و مفاهیم نمادین آن در خدمت کارکردهای خاص آن بوده است. هنرمندان چادرشب اکثر نقوش چادرشب را بر اساس تقلید از آثار پیش از آن شکل می‌دهند که این پابندی به سنت تصویری گذشته است. «در میان جوامع، ارتباط همجواری، باعث مشابهت فرهنگ و هنر می‌شود. ارتباط، دست‌آوردهایی دارد که میزان آن به استعداد و سرمایه‌ی فرهنگی دو یا چند همجوار در ارتباط وابسته است. آثار گیلان زمین (چه آنهایی که از زیر خاک در